

کتاب «فارابی» را در نوروز بخوانید

استادیار گروه فلسفه دانشگاه علامه طباطبائی گفت: کتاب «فارابی» با توجه به نکات مهمی که درباره فلسفه اسلامی دارد ...

استادیار گروه فلسفه دانشگاه علامه طباطبائی گفت: کتاب «فارابی» با توجه به نکات مهمی که درباره فلسفه اسلامی دارد برای مطالعه عموم خوانندگان در تعطیلات نوروز توصیه می‌کنم. دکتر قاسم پورحسن در گفتگو با خبرنگار مهر در مورد پیشنهادش برای مطالعه یکی از آثارش برای عموم خوانندگان در ایام نوروز گفت: کتاب مجموعه مقالات «فارابی» را توصیه می‌کنم که بنیاد حکمت صدرا آن را منتشر کرده است. این کتاب بخشهای مهمی درباره فلسفه اسلامی دارد که بخش مقدماتی آن را بنده نوشته‌ام. زندگینامه فارابی با تأکید بر مکتب مرو است.

وی افزود: این مقاله دستاوردها و ادعاهایی فارابی در زمینه فلسفه اسلامی است. زندگی فارابی و فراز و فرودهای تحول اندیشه فارابی در این مقاله 50 صفحه‌ای آمده است. کسانی که به آغاز شکل‌گیری حیات عقلی و فلسفی مسلمانان علاقمند هستند می‌توانند به این کتاب مراجعه کنند. مباحث مربوط به وجود شناسی و معرفت شناسی از دیدگاه فارابی بخشهای دیگر این کتاب را تشکیل می‌دهند. مطالعه این کتاب برای آگاهی بخشی از فلسفه سده سوم و چهارم هجری مفید است.

استادیار گروه فلسفه دانشگاه علامه طباطبائی گفت: سه دغدغه اصلی در نگارش این مقاله داشتم. اول اینکه فارابی را به عنوان آغازگر فلسفه اسلامی نشان بدهم و عنوان کنم بر خلاف گفته‌های کسانی مانند ژیلسون ما باید دفاع از فلسفه اسلامی بکنیم. فلسفه اسلامی فلسفه‌ای مقابل فلسفه یونان یا فلسفه اسکندریه نیست بلکه مشترکاتی با هم دارند و مسئله اقتباس یا بهره‌گیری یا عدم امکان شکل‌گیری فلسفه اسلامی را که مخالفان اذعان می‌کنند می‌خواستم رد بکنم و از اینکه چیزی به نام فلسفه اسلامی وجود دارد و قابل بیان است دفاع بکنم.

وی تصریح کرد: دوم این بود که مسئله اقتباس که از سوی برخی‌ها مانند جابری و دیگران در دوره اخیر مطرح می‌شود می‌خواستم نقد کنم. یعنی تلقی‌ای که این نیست که فلسفه اسلامی به خصوص اینکه در شرق تمدن اسلامی شکل گرفت یک فلسفه التقاطی است یعنی برگرفته صرف از فلسفه یونان باشد. بلکه مسلمانان با توجه به نیازهایی که در حوزه اسلامی وجود داشت تلاش کردند که به فلسفه رو بیاورند و لذا حجم تغییرات، ابداعات و ابتکاراتی که در این حوزه صورت می‌گیرد نمی‌توان نادیده گرفت و اقرار کرد که چیزی غیر از فلسفه یونان نیست.

استادیار گروه فلسفه دانشگاه علامه طباطبائی گفت: نکته سوم این بود که می‌خواستم حوزه ایران و فیلسوفان ایرانی را مهم جلوه بدهم. در این نوشته عنوان کردم که فارابی پیش از آنکه به بغداد برود فارابی بود. این یک ادعای مهمی است یعنی عنوان کردم فارابی در مکتب مرو در خراسان بزرگ پرورش یافته و نشان دادم که فارابی یک فیلسوف تمام‌عیار ایرانی است فیلسوفی که به اقتضائات تمدن ایرانی و اسلامی واقف بوده و لذا فارابی را برخاسته از بغداد ندانستم. فارابی قبل از اینکه به بغداد سفر کند که لزوماً این سفر در رأس سده چهارم یعنی سال 300 هجری صورت گرفته اینگونه نیست که در آن موقع نه منطق نداند و نه فلسفه، بلکه بسیاری از مباحث منطق را گذرانده‌اند چنان که خودش بیان می‌کند در آغاز ظهور فلسفه که ابوالحسن منصوری هم این گزارش را می‌دهد.

دکتر پورحسن یک کتاب دیگری را نیز غیر از آثار خود برای عموم خوانندگان برای مطالعه در تعطیلات توصیه کرد و گفت: مجموعه سخنرانی‌های آیزایا برلین درباره رمانتیسم که نگاهی نقادانه به رمانتیسم است و عبدالله کوثری آن را ترجمه کرده و نشر ماهی سال 88 آن را منتشر کرده را برای مطالعه عموم خوانندگان سفارش می‌کنم.

استادیار گروه فلسفه دانشگاه علامه طباطبائی افزود: آیزایا برلین دیدگاه‌های متفاوتی را درباره تعریف رمانتیسم می‌آورد و دیدگاهی که رمانتیسم را کاملاً مدرن و قابل توجه و جدید می‌داند در مقابل هر چیز کهنه و کسالت‌آور می‌آورد. وی رمانتیسم را نخستین حمله به روشنگری می‌داند. کتاب تاریخ دو سه قرن غرب را به لحاظ فکری و فلسفی مورد توجه قرار داده است و کتاب قابل توجهی در این خصوص است.